

VOJENSTVÍ DOMA A V CIZINĚ

Kč.:

Výsledek soutěže rozepsané Vědeckým ústavem vojenským na r. 1928.

Literární soutěž, kterou jsme r. 1927 rozepsali na letošní rok, jeví opět velký krok vpřed a to jak kvalitou zaslaných prací, tak i jejich počtem.

Ze zkušeností, nabytých z prací této soutěže, bychom pro příští soutěž, o níž se pojednává v tomto čísle níže, doporučovali našim literárním pracovníkům, aby dříve, než přistoupí k řešení nějaké otázky, se poohlédli po příslušné literatuře, která o předmětu v otázce naznačeném dosud vyšla — na př.

o motorisaci moderních armád, o doprovodném dělostřelectvu a j. — dále aby literaturu tu prostudovali, zaujali k ní kritické stanovisko a pak aby teprve přistoupili k samostatnému řešení dané otázky.*) Tím by práce na své hodnotě ještě více získaly.

K soutěži zaslány byly letos celkem 104 práce, tedy o 40 více než v roce dřívějším. Z 59 daných otázek nebylo řešeno 15 vůbec. Z došlých 104 prací bylo komisí vyřaděno 7 prací, neboť autoři nedodrželi podmínek soutěže, takže bylo zrecenzováno jen 97 prací a to většinou od tří recesentů.

Stálá porota při Vědeckém ústavu vojenském, v níž také letos zasedali zástupci interesovaných oddělení ministerstva národní obrany, přisoudila tyto ceny:

I. Jednu cenu 2000 Kč:

Mjr. Viktoru Rychlíkovi, dělostřeleckého pluku 106, Znojmo; otázka I-1.**)

Cena tato skládá se z 1000 Kč udělených VÚV a z 1000 Kč udělených k tomuto účelu p. kpt. v zál. Vlad. Hřebíkem, dělostř. pluku 301.***)

II. Jednu cenu 1500 Kč:

Pplk. Josefu Hlouškovi, hl. štáb, 4. odd., Praha; otázka XVI-2.

III. Sedm cen po 1200 Kč:

1. Kpt. Vojtěchu Baumannovi, velitelství 10. pěší divise, Báňská Bystřice; otázka XII-1;

2. škpt. jus. sl. Zdeňku Hoblíkovi, funkcionáři voj. prokurátora, Bratislava; otázka XIII-1;

3. kpt. MVDr. Jar. Kárníkovi, zemského voj. vel., Praha; otázka XV-2.

4. škpt. Frant. Klepšovi, leteckého pluku 1, Praha; otázka V-2.

5. škpt. ing. Jos. Motyčkoví, automobilní zbrojovka, Vršovice; otázka XVI-1.

6. kpt. Fabiánu Novotnému, 11. pěší divise, Košice; otázka XII-2;

7. por. techn. zbroj. sl. Evženu Wojasovi; otázka V-3;

IV. Patnáct cen po 1000 Kč:

1. Kpt. geom. Frant. Boguszakovi, Voj. zeměpisného ústavu, Praha; otázka XIV-1;

2. por. v zál. Juliu Celderovi, pěšího pluku 16, Rožnava; otázka X-8;

3. pplk. gšt. Václavu Englerovi, pěšího pluku 28, Praha; otázka II-2;

4. pplk. intend. Holdovi, vel. 10. pěší divise, Báňská Bystřice; otázka XII-2;

5. škpt. gšt. Ant. Hronovi, hl. štábu, 4. odd.; otázka XII; (dodatek k soutěži);

6. npor. Jiřímu Jeníčkovi, pos. velit., Prešov; otázka X-1;

7. mjr. gšt. Janu Kasalickému, MNO, I/1 odd., Praha; otázka X-5;

8. por. techn. zbroj. sl. Karlu Krausovi, voj. chemický ústav, Olomouc; otázka XV-2;

9. kpt. Fabiánu Novotnému, 11. pěší divise, Košice; otázka IX-2;

10. kpt. vet. Dr. Aloisu Píšovi, děl. pluku 201, Ružomberk; otázka XVI-2;

11. npor. Jiřímu Souhradovi, MNO, IV/1 odd., Praha; otázka VII-2;

12. škpt. Frant. Šantorovi, pěšího pluku 18, Tachev; dvě ceny, otázky V-1 a X-4;

*) Upozorňujeme, že občas uveřejňujeme ve Vojenských rozhledech dosti podrobnou bibliografii o jednotlivých zbraních, službách a p. a že ve veliké knihovně VÚV najde se pramenů dosti.

Prameny, které by chyběly, se zakoupí a zašlou ochotně členům ústavu i do nejzapadlejších posádek v naší republice.

**) Viz VR roč. VIII. (1927), č. 12, str. 655.

***) Viz VR roč. IX. (1908), č. 3, str. 169.

13. kpt. intend. Josefu Vorličkovi, MNO, V/2 odd.; otázka XVI-2;
 14. škpt. Miloši Wiehlovi, veliteli evid. konstva 5, Budějovice; otázka VI-6.

V. Dvě ceny po 800 Kč:

1. Mjr. gšt. Frant. Pohunkovi, hl. štábu, 3. odd., Praha; otázka II-1;
 2. mjr. gšt. Frant. Vejmelkovi, hl. štábu, 3. odd., Praha; otázka II-2;

VI. Osmnáct cen po 500 Kč:

1. Mjr. gšt. Jos. Eretovi, hl. štábu, 1. odd., Praha; otázka I-1;
 2. škpt. gšt. Jos. Fetkovi, válečné školy, Praha; otázka III-1;
 3. škpt. Miloši Frgalovi, hl. štábu, 5. odd., Praha; otázka X-5 c;
 4. rotmistru Václavu Hirschovi, odbočky aut. zbrojovky, Trenčín; otázka VIII-1;
 5. pplk. intend. Josefu Holdovi, velit. 10. pěší divise, Báňská Bystřice; otázka XVI-2;
 6. kpt. Bernardu Kapitolovi, pěšího pluku 11. F. P., Písek; otázka I-2;
 7. mjr. gšt. Janu Kasalickému, MNO, I/1 odd., Praha, otázka I-2;
 8. škpt. hosp. sl. Mikuláši Kohoutovi, velit. 2. pěší divise, Plzeň; otázka XII-2;
 9. škpt. Janu Köhlerovi, vozataj. praporu 3, Brno; otázka IX-3;
 10. kpt. Aloisu Nováčkovi, III/15 polního praporu, Opava; otázka I-2;
 11. mpor. Jiřímu Souhradovi, MNO, IV/1 odd., Praha, **dvě ceny**; otázky VII-3 a XV-6

12. škpt. intend. Vojtěchu Šaškovi, intendance zem. voj. velitelství, Bratislava, **dvě ceny**; otázky XII-2 a XII-4;

13. škpt. Janu Valníčkovi, pěšího pluku 22 „Argonského“, Jičín; otázka XV-6;

14. kpt. intend. Josefu Vorličkovi, MNO, V/2 odd., Praha; otázka XII-2;

15. gen. v. v. Karlu Wagnerovi, Praha; otázka X-8;

16. plk. zdrav. MUDr. Rudolfo Trenklerovi, zdrav. přednostovi 9. pěší divise, Bratislava; otázka X-1.

Jakých byli uvedení autoři hodnotí a jakým počtem prací byly jednotlivé obory obeslány, o tom nás poučí tabulka A a B:

Tabulka A:

Rotmistři	Poručíci	Nadporučíci	Kapitáni	Štábní kapitáni	Majori	Podplukovníci	Plukovníci	Generálové	P o z n á m k a
1	3	2(4)*	8(10)*	12(14)*	5(6)*	3(4)*	1	1	* V závorce počet dosazených cen.

Tabulka B:

Organisace	Všobecná taktika	Pěchota	Dělostřelectvo	Letectvo	Jezdecko	Ženítní vojsko	Automob. vojsko	Vozataj- stvo	Voj. vý- chova	Zdravot. služba	Hospodářsko- správní služba	Justiční služba	Topografie	Zbrojní technika	Vál. průmysl
11	6	6	3	7	4	6	4	7	14	2	12	2	1	7	7

Poznámka: Pět prací nebylo zařadeno, neboť pojednávaly velmi stručně a neodborně o vojenských otázkách.

Náklad na letošní soutěž byl značný. Činil s honoráři za recenze, s vydáními za tiskopisy, poštovné a j. celkem 44.966 Kč. Našemu důstojnictvu dostává se tedy i se stanoviska sociálního touto soutěží slušné finanční podpory a vrací se mu z části peníz, který si na ústav platí, v jiné podobě zpět. Tato finanční podpora v takovém rozsahu ovšem mohla být podstoupena jen za přispění 5. odd. hlavního štábu, které k tomu účelu věnovalo 15.000 Kč, dále za podpory dělostřeleckého odboru, který daroval 7500 Kč a konečně odboru leteckého, který přispěl na soutěž 4000 Kč. Pan kpt. v zál. Vladimír Hřebík přispěl také letos na soutěž částkou 1000 Kč, a to s přáním, aby udělena byla nejlepší práci dělostřelecké. Ústav přispěl pak ze svých prostředků částkou 17.466 Kč.

Všem jmenovaným dárcům vzdává správní rada ústavu za tuto podporu literární činnosti našeho důstojnictva vřelé díky!

Rozepsání soutěže Vědeckého ústavu vojenského na rok 1929.

Vědecký ústav vojenský rozepisuje k podpoře vědeckého vojenského studia a k povznesení odborné úrovně našeho vojska na rok 1929 opět soutěž na nejlepší řešení různých otázek pro naše vojsko důležitých. Jde nám o řešení těchto důležitých témat:*)

I. Organizace vojska.

1. Náhradní záloha. Jak upravit její nástup (zda na podzim, či na jaře), zařadění v míru a výcvik, aby jí mohlo být s největším prospěchem použito ve válce (podle zkušeností při výcviku prvního ročníku náhradní zálohy roč. 1928).
2. Jakých změn v organizaci zbraní by vyžadovalo zavedení 14měsíční presenční služby, aby byl zajištěn výcvik a pohotovost naší armády?
3. Cyklistické jednotky. Jejich organizace a použití ve světové válce. Bylo-li by je organizovati v naší armádě v prapory, kterým vyšším jednotkám a v jakém poměru je přičleniti?
4. Jak neúčelněji rozřešiti otázku etapy v naší armádě, hledíc k našim zvláštním územním poměrům?

II. Všeobecná taktika.

1. Boj o soutěsky.
2. Centralisace a decentralisace velení v rámci vyšší jednotky.
3. Hlavní nápor. Definice. Na jaké šířce fronty může být prováděn divisi až praporem (včleněným)? Smí divise, která je pověřena hlavním náparem, přenést jeho provádění na některý velitelský stupeň a na který? Je vhodné oznamovati vykonavatelům, který nápor mají provést, zda hlavní či vedlejší?
4. Moderní taktické požadavky na působnost zbraní do hloubky.

III. Pěchota.

1. Organizace výcviku kulometných jednotek ve střelbě proti letadlům a jak zaříditi příslušné střelnice, hledíc k našim poměrům.
2. Stálé přezvědne oddíly u pluku v síle roty nebo čty?
3. Jak zvýšiti pohyblivost pěšáka ulehčením jeho ústroje?

IV. Dělostřelectvo.

1. Je u dělostřelectva možný dvojitý nástup nováčků (v dubnu a říjnu)? Jak by bylo třeba uspořádati výcvik při dvojitým nástupu nováčků při 14měsíční služební době?

*) Připomínáme, že témata tato stanovena byla jednotlivými odbory MN0 po důkladné úvaze všech návrhů, které nás od nejrůznějších velitelství, úřadů a p. došly.

2. Vojenské a civilní přípravy v míru pro obranu proti leteckým útokům za války.
3. Jak nejvýhodněji použití dělostřeleckých zpravodajských orgánů v pohybné válce se zvláštním zřetelem k plánoměrným a zvukoměrným útvarům? Součinnost dělostřelecké zpravodajské služby s 2. oddělením (hlavně TOD) a s letectvem?
4. Problém motorisace polního dělostřelectva. Nošené nebo tažené polní dělo?

V. Letectvo.

1. Použití letectva jako samostatné zbraně v naší armádě.
2. Obranné moderní složky proti letadlům a názory na způsob jejich spolupráce.
3. Zásobování letectva leteckým materiálem v míru, hledíc k rychlému přechodu na zásobování ve válce.
4. Technické podmínky pro moderní válečné letouny (pozorovací a bojové), jejich výstroj a výzbroj.

VI. Jezdecko.

Veterinářská a remontní služba.

1. SPO a jeho spolupráce s letectvem se zpravodajského hlediska.
2. Je třeba měnit dnešní organizaci našeho jezdeckta, aby vyhovovala nynějším požadavkům boje?
3. Nejúčelnější organizace boje proti zvířecím nákazám v poli a zápolí.

VII. Ženíjní vojsko.

1. Trhání konstrukcí z železového betonu.
2. Motorisace ženíjního vojska.
3. Použití lanových drah k zásobování jednotek při násilném přechodu vodních toků a organizace lanových drah speciálně pro tento případ.
4. Pozemní světlomety v útoku a v obraně se zřetelem k taktice pěchoty a dělostřelectva.

VIII. Telegrafní vojsko.

1. S jakými pojítky je hlavně počítati u vyšší jezdecké jednotky a jak podle toho organisovati její telegrafní útvary?
2. Jaký význam má radiofonie u armády v poli, kde možno s ní počítati; její výhody a nevýhody?
3. Jaká by měla býti organizace (personál, materiál) a činnost pozemního pozorování v poli u pěších jednotek (až do brigády v to)?
4. Jak organisovati naslouchací službu u armády v poli?

IX. Automobilní vojsko.

1. Jaký význam má pro naši armádu motorisace všeobecně a jaký význam zvláště mají obrněné motorisované jednotky? Jejich vliv na důležitost jezdeckta a koňského potahu vůbec.
2. Otázka převozů vojenských jednotek motorovými vozidly a význam těchto převozů v poli.
3. Otázka odborného výcviku vojenského automob. řidičského personálu a výhody i nevýhody dosavadního způsobu výcviku.

X. Vozatajstvo.

1. Kdy a jak bylo by možno cvičiti v míru u vozatajstva mobilisaci a polní vozatajskou službu? Jak opatřiti pro tato cvičení nejnutnější počet tažných koní?
2. Pochody polních vozatajských útvarů; řešení pochodových zásad podle zkušeností světové války a se zřetlem k budoucí válce.

XI. Vojenský výcvik a vojenská výchova.

1. Podrobný výcvikový program velitele vojskového tělesa pro celý výcvikový rok. Odůvodnění a výklad programu pro jednotlivá období. (Autor řeší otázku pro svou zbraň.)
2. Podrobný výcvikový program velitele oddílu až do skončení výcviku v oddílu. Podrobné odůvodnění a výklad programu pro jednotlivá období. (Autor řeší otázku pro svou zbraň.)
3. Podrobný program velitele setniný až do skončení výcviku v setnině. Odůvodnění a výklad programu pro každý týden. (Autor řeší otázku pro svou zbraň.)
4. Podrobný program výcviku náhradní zálohy podle platných výnosů. Podrobné odůvodnění a výklad programu pro každý týden.
5. Jak by se měla nejúčelněji provádět výchova frekventantů ve školách pro důstojníky v záloze; organizace školy, podrobná učební osnova, jaké zkoušky, kdy a kde by se měly konati, klasifikace a hodnocení jednotlivých předmětů, kdy provádět povyšování frekventantů do poddůstojnických hodností a jejich jmenování do důstojnické hodnosti. (Autor řeší otázku pro svou zbraň.)
6. Jak by se dalo prakticky nejlépe uskutečnit další školení důstojníků v záloze v době jejich pobytu v záloze; organizace a podrobný program školení v instrukčních kurzech pro důstojníky v záloze, organizace jednotlivých skupin a běhů, vzorné učební osnovy a podrobné vyučovací programy pro tyto skupiny a běhy. Kdy a kde by se měly konati zkoušky důstojníků v záloze před povýšením do vyšší hodnosti.
7. Proč a do které míry potřebujeme nářadového tělocviku v armádě. (Význam jednotlivých cviků pro vojenský výcvik.)
8. Která tělesná cvičení jsou nejdůležitější pro výcvik jezdecký, dělostřelectva a ženijního vojska a jak je včlenit do ostatního výcviku? (Otázku jest možno řešit pro každou zbraň zvlášť a to buď s hlediska výcvikového nebo s hlediska lékařského, aniž tím bude cena práce zmenšena.)
9. Knihovna a čítárna vojenských zátiší v službách vojenské mravní výchovy (jaké knihy, s jakou tendencí, jaké časopisy měla by obsahovati, které účely má sledovati, jak může pomáhati mravní výchově nebo ji brzditi nevhodnými časopisy a knihami)?
10. Tělesná výchova ve vojenských zátiších. (Účast a vliv vojenských zátiší na tělesnou výchovu, jak nejúčelněji upravit odpolední tělocvik a sport vzhledem k vojenskému zátiší, cíle a možnosti.)

XII. Zdravotnická služba.

1. Vyhovuje-li nynější oděv a výstroj vojína a důstojníka se zdravotního stanoviska a v čem jest třeba nápravy?
2. Jak zvýšiti schopnost k vojenské službě systematickou tělesnou výchovou mládeže?
3. Praktický mírový výcvik pomocného zdravotnického personálu pro službu v poli.
4. Účast zdravotnictva při ochraně proti leteckým útokům.

XIII. Hospodářsko-správní služba.

1. Složení záložní dávky a vybavení vojína v poli záložními dávkami se zřetlem na naši organizaci a výzbroj našeho vojína. (Jest se opíráti o zkušenosti cizích moderních armád.)
2. Jak je třeba se postarati o materiální zabezpečení vojenských osob (pozůstalých) a to pensijním zaopatřením a péčí sociální, hospodářskou a charitativní, hledíc při tom k modernímu hospodářství? Podati stručný historický vývoj tohoto zabezpečení a podrobně vysvětliti jeho nynější potřeby se zřetlem k zvláštnímu postavení a k zvláštním úkolům vojska v obraně státu.

3. Regulace spotřeby potravin a kontrola cen za války.
4. Doplnňování hospodářsko-správního výkonného personálu, hledíc k jeho úkolům v míru i ve válce a k poměrům v našem státě.

XIV. Justiční služba.

1. Jednočinný souběh porušení úcty povinné představenému nebo vyššímu s urážkou na cti.
2. Jak se osvědčila novela k vojenskému trestnímu řádu (čís. 89/1918 Sb. z. a n.) pokud jde o složení válečných soudů a o rozhodování o stížnosti na vyšetřovací vazbu?

XV. Topografie a vojenský zeměpis.

1. Nedostatky našich vojenských map a návrh na jich zlepšení.
2. Jaký by byl nejlepší způsob dělení těchto vojenských plánů a map: 1:25.000, 1:75.000, 1:200.000 (čtvercování, dělení podle zeměpisných souřadnic), aby vyhovoval všem zbraním?
3. Hlavní vstupní brány pro vojenské operace z Německa do Československa od Chebu až k Bohumínu.

XVI. Zbrojní technika.

1. Technika a taktika obrany proti tankům.
2. Úlohy elektrotechnické služby v poli a její zásobování materiálem ve válce.

XVII. Válečný průmysl a hospodářská mobilisace.

1. Výrobní soběstačnost, její důležitost pro obranu státu a jak jí stát může dosáhnouti?
2. Je možno sjednotiti určité výrobní průmyslové kruhy (odvětví neb organizace) k součinnosti s vojenskou správou pro obranu státu? Které kruhy by to byly, do jaké míry je to možné a v jakém vztahu k vojenské správě?
3. Mobilisace pracovních sil, její příprava v míru a provedení ve válce hlavně v oboru průmyslu a zemědělství. Tato studie by měla obsahovati:
 1. Jak připravit mobilisaci pracovních sil hlavně po stránce organizační, aby mohla býti v daném okamžiku hladce provedena?
 2. Jak provést mobilisaci pracovních sil při vypuknutí války a jak organizovati jejich rozdělení vzhledem na potřeby vojenské, průmyslové a zemědělské? (Není nutné řešení pro všechny obory.)

*

Podmínky soutěže jsou — až na nepatrné změny — tytéž jako v roce 1928:

1.

Soutěže mohou se účastniti všichni příslušníci naší armády z povolání, v záloze, mimo službu a ve výslužbě.

2.

Při řešení otázek, pokud se netýkají cizích států, buď brán zřetel na zkušenosti světové války s aplikací — pokud možno — na poměry našeho státu s použitím nejnovějších pramenů vojenské odborné literatury.

3.

Práce buďte psány čitelně, jazykem českým nebo slovenským, jen po jedné straně půlarchového formátu, pokud lze psacím strojem a nebuďte delší čtyřiceti popsaných stran. Každá práce buď předložena ve dvou exemplářích. Řešení nebuďte označována jménem autorovým, nýbrž stručným heslem v záhlaví práce. Totéž heslo napište na obálku, do které vložte listek se svým jménem a přesnou adresou, a obálku zapečťte.

Obálka bude otevřena jen tehdy, dostane-li se autorovi ceny.

4.

Doba konkursu končí se dne 31. května 1929.

Práce budte zasílány na adresu: Vědecký ústav vojenský v Praze-II, Ostrovní 26.

5.

Řešení nejlépe vyhovující jak metodou zpracování, tak přesností výsledků, k nimž autor dospěl samostatným úsudkem, budou odměněna cenami a to nejvýše 1000 Kč za jedno nejlepší řešení, ačkoli pro práce zvláště vynikající není event. zvýšení této ceny vyloučeno.

Jestliže by zpracování některé otázky poroty vůbec neuspokojovalo, může cena na otázku připadající býti rozdělena na vynikající řešení otázek jiných.

6.

Vědecký ústav vojenský si vyhrazuje právo uveřejnění vyznamenané práce ve Vojenských rozhledech za obvyklý honorář nebo dáti je k použití v zájmu autora samého příslušnému odboru MNO.

7.

V porotě budou zasedati nejlepší odborníci jak Vědeckého ústavu vojenského, tak i příslušných odborů MNO.

V. J. Hauner:

Admirál Reinhold Scheer †.

Jméno admirála Scheera, jenž náhle zemřel 26. listopadu na cestě z Drážďan do Mannheimu, bude provždy spojeno s největší námořní bitvou moderní doby, bitvou u Jutska. Scheer z bitvy vyšel 1. června 1916 pro Němce jako hrdina, jenž se nelekł nepřátelské přesily, a pro ostatní svět jako taktický umělec, jenž se dovedl znamenitě vymotati z nebezpečné situace a vrátil se, způsobiv nepříteli mnohem citelnější ztráty, než sám utrpěl.

Narodiv se 30. září 1863 v Oberkirchenu v Hessensku, vstoupil již 1879 jako kadet do námořnictva, sloužil 1884 v Kamerunu a později na různých lodích v afrických vodách, byl 1895—1900 v ministerstvu mariny, 1900 se stal velitelem 1. divise torpedovek, 1910 náčelníkem štábu Širomořského loďstva, jemuž tehdy velel adm. Holtzendorff, 1913 velitelem II. a 1915 III. bitevní eskadry a konečně v lednu 1916 po Pohlvi vrchním velitelem Širomořského loďstva, největší to válečné jednotky německé mariny za světové války. Jako vrchní velitel byl odpovědný za strategii a taktiku jutské akce a byl doma po ní nadšeně uvítán a oslavován jako vítěz nad anglickým loďstvem, obestřeným nimbem nepřemožitelnosti. Loďstvu velel až do července 1918, kdy se stal náčelníkem velkého námořního štábu po Holtzendorffovi, vystřídán byv u Širomořského loďstva admirálem Hipperem, jiným hrdinou skagerrackým; nezažil tedy již na lodi konečného rozvratu říšského námořnictva, vyústivšího v revoluci a vzpouru. Tři dny po příměří odešel do pense; bydlil pak ve Výmaru a dal se zvoliti za poslance německé lidové strany. Vydal 1920 spis Deutschlands Hochseeflotte im Weltkrieg, v němž ponejprv světu odhalil svou taktiku u Skagerraku, které do té doby ani jeho angličtí odpůrci rádně nepochopili.

Scheer nastoupil velitelství Širomořského loďstva v době, kdy německá námořní strategie byla ve značných rozpacích. Na počátku války vydal císař rozkaz, aby se německého loďstva šetřilo pro konečný výsledek války, domníval se totiž, že zachová-li Německo neztenčenu svoji námořní sílu, dosáhne lepších mírových podmínek i přes to, že jeho kolonie budou obsazeny Dohodou.

Dovoleno bylo pouze účastnit se menších a ne riskantních podniků a opeřovat proti Anglii hlavně minami a torpedy; teprve kdyby britská převaha byla

ztrátami z části vyrovnána, nasadit německé loďstvo k rozhodné bitvě, ale opět jen za nejpříznivějších podmínek, poblíže minových polí u helgolandské zátoky, kde Němci znali „terén“, a kde nepřítel byl stále vysazen nebezpečí podmořského útoku. Proti tomuto ponětí „vysilovací“ strategie postavili se vedle adm. Tirpitz, tehdejšího ministra mariny, mnozí mladší důstojníci němečtí a Scheer sám byl exponentem aktivnější školy, která navazující na myšlenku „Risikogedanke“,*) považovala za správné riskovat i bitevní ztráty, aby se uplatnila technická výpěstlost německého loďstva, o níž byli přesvědčeni, že převažuje anglickou.

A tak Scheer, stav se v lednu 1916 velitelem Širomořského loďstva, položil si za úkol ukázati německým politikům a v první řadě kancléři v. Bethmannu-Hollwegovi, že Širomořské loďstvo se může ve válce právě tak aktivně uplatnit, jako ponorky, kterými se dosud téměř jediné vedla válka a pro něž se dostalo Německo do konfliktu s Amerikou 1915 po potopení „Lusitanie“ a 1916 po potopení „Sussexu“, kde po oběkrát zahynuli američtí občané. Proto již 25. dubna podnikl raid k anglickému pobřeží a bombardovav Lowestoft a Yarmouth způsobil v Anglii značnou paniku. Na základě těchto úspěchů kancléř odvolal někteří ustanovení ponorkové války a přijal 4. května americké podmínky. Ponorky se tím uvolnily k operaci ryze vojenské a Scheer s pomocí jejich sestavil svůj plán.

Plán tento byl: v určitý den se objevit se dvěma přezvědnými eskádrami a několika nejrychlejšími flotilami před Sunderlandem, bombardovat město a přinutit tím nepřítel k vyslání části loďstva na ohrožené místo; zatím bitevní eskadry se IV. přezvědnou skupinou a ostatními flotilami mají zaujmout posici mezi Doggerskou výspou a Flamborough Head a zároveň již dříve vyslané podmořské flotily mají číhati na Angličany u jejich hlavních operačních základů: Scapa Flow, Moray Firth, Firth of Forth, Humber, Terschelling a ústí Temže. Konečně všechny vzducholodi mají prozkoumat celou krajinu mezi Firth of Forthem, Humberem, Hoofdenem a Skagerrakem.

Z tohoto dobře promyšleného plánu, jenž pojišťoval proti všem překvapením se strany anglické, vypadly však při jeho realizaci dvě důležité složky, čímž celý plán se podstatně změnil. Podnikl měl se uskutečnit 23. května, zdržel se však pro opravu lodi „Seydlitz“, jež najela na minu, do 30. května, takže německé ponorky, které měly zásoby jen do tohoto dne, byly nuceny opustit svá stanoviště a obsadit Pentland Firth a Firth of Forth, kam se měly podle původního plánu odebrat až po podniku, aby přepadly vracející se britská loďstva. A tak ponorky nedovedly téměř nic povědět o pohybu britských eskader, byly nuceny skrývat se před nepřitelem, aby nespotřebovaly i zbytky svých zásob a jedna z nich byla dokonce anglickými hlídkovými lodicemi potopena. Druhá nepříznivá okolnost byla, že pro špatné počasí zeppelinů nemohly vzlétnouti a provést průzkum. Scheer změnil tedy původní plán raidu k anglickému pobřeží a vzdav se bombardování Sunderlandu učinil pouze výpad ke Skagerraku. Smysla účel tohoto ani úřední dílo, ani Scheer blíže neobjasňují, pravice jen, že byl v podstatě stejný, jako účel prvotního plánu: přinutit nepřítel, aby posunul část svých eskader dále od svých strategických základů a dal tím Němcům možnost napadnouti je přesilou.

Druhá věc, kterou Scheer v poslední chvíli změnil, byla doba odplutí Širomořského loďstva. Původně měl Hipper, velitel přezvědné skupiny, vyplouti ráno, Scheer s bitevním loďstvem až večer; ale Scheer ustanovil vyplouti hned 1½ hodiny po Hipperovi (ve 3 hod. záp.-evr. 30. května). Tím získal značnou výhodu a mohl včas podepřít Hippera přehajícího před přesilou Beattyových dreadnoughtů.

*) Srv. můj článek „Bitva u Jutska“, Vojenské Rozhledy 1925, kde podrobnosti bitvy jsou uvedeny. Od té doby vyšlo německé úřední dílo, jehož nových detailů užívám při dnešním článku.

Anglická admirálita věděla o podniku a dala rozkaz, aby její loďstva vyplula již v noci 30. května, položivši jim schůzku na západ od Skagerraku (viz mapy v cit. čl. VR 1925).

Kdyby byl Scheer zůstal při útoku na Sunderland, byla by situace anglického loďstva, jehož jedna část plula z Rosythu (Beatty), druhá ze Scapa Flow (Jellicoe), bývala příznivější, než pak byla de facto při srážce s Hipperem a Scheerem, kdy byla loďstva od sebe vzdálena 60 mil.

Ježto průzkum zeppelinů selhal, obdržel Scheer první zprávu o Angličanech od předvoje Hipperova (ve 3 h. 55 min. odp. záp.-evr. 31. května). Scheer chtěl původně zastoupit Beattyovi návrat, ne tedy jeti přímo za Hipperem; teprve dověděv se o tom, že Beatty byl zesílen V. bitevní eskádrou obsahující nejnovější a nejsilnější dreadnoughty, obrátil nejkratší cestou k severu (ve 4 hod. 45 min.), aby vyprostil tísněného Hippera, který zatím však již potopil dvě z anglických lodí.

Průběh bitvy vylíčil jsem obšírně ve VR 1925, kam čtenáře odkazuji; zde mi jde jen o to, ukázati na podíl Scheerův v předběžných manévrech, vedoucích k boji a na podrobnosti, které 1925 ještě nebyly dostatečně osvětleny.

Německé úřední dílo přiznává, že nepříznivá situace, v níž se německé loďstvo ocitlo kol 6 hod. 30 min. večerní, byla zaviněna tím, že se Scheer příliš „zakouzl“ do nepřítele a namísto, aby postupovalo opatrně za Beattym k severu, zajišťujíc se vpředu křížáky, vběhlo čelím své rozvinuté linie přímo pod děla Jellicoeova. Dále pravi dílo, že při příliš dlouhém pronásledování bylo nebezpečí, že se Němcům nepodaří setrásti lehké křížáky dříve, než nadejde tma. To by ukazovalo — proti všem dřívějším německým tvrzením — k tomu, že Scheerovi dne 31. května přece jen nešlo o rozhodný boj, nýbrž toliko o největší poškození nepřítele co možná bez vlastních ztrát, tedy ne o „Risikogedanke“, nýbrž o bitvu pokud možná „bez riska“. Teprve když viděl, že nejde jen o setkání se s částí britských eskáder, nýbrž o celé Veliké loďstvo, odhodlal se setrvat na dosavadním kursu a probojovati skutečnou bitvu. Ježto však jeho příliš dlouhá, nepřehledná linie byla Angličany v čele obchváćena, takže celou váhu boje nesla jen I. eskádra a velmi již zkrúšený Hipper, který byl stále nucen uhýbatí na j. v., shledal, že při dosavadním postupu by boj příznivě proň již nedopadl a hleděl se odpoutat od protivníka, aby nebyl zatlačen k anglickému pobřeží. K tomu konci užil svého obrátu „Gefechtskehrtwendung“, jakožto dobře nacvičeného manévru, o němž — právem — předpokládal, že zmáte nepřítele, zvyklého na ztrnulejší formy námořních evolucí.

Punctum saliens celé bitvy se strany německé je otázka, proč Scheer 20 minut po prvním odvratu od nepřítele dal znovu rozkaz, obrátit celý šik k nepříтели a pokusil se ještě jednou o boj, jemuž se chvíli před tím schválně vyhnul. Německý úřední spis rozumuje takto: Scheer neznal skutečné situace anglického loďstva. Soudil, že ztrátou některých lodí, kterou nesprávně odhadoval, je již otřeseno a chtěl svým návratem zachránit „Wiesbaden“ a „Lützowa“, domnívaje se, že Angličané nebudou klásti značnějšího odporu. Jeho rozhodnutí vrátit se bylo dílem okamžité intuice a bylo „tak odvážné, tak překvapující a tak proti všem pravidlům taktiky, že jen úspěch mu mohl dodat oprávněnosti“. Ale Scheer měl o bitevní schopnosti anglického loďstva nesprávnou představu a právě jeho neúspěch, proraziti po druhé železným kruhem britských eskáder a nutnost, otočiti po druhé v 7 hod. 15 min. večer o 180° nazad, ukazují, že se mu tento manévru „proti všem pravidlům umění“ nepodařil a nebyl tedy oprávněn. Že se Scheer po 7 hod. dostal do velmi překerní situace, je patrné z toho, že sám svou admirálskou loď obrátil na levý bok, aby ostatním, točícím na pravý bok, udělal trochu místa, neboť lodí byly téměř v klubku a trvalo několik minut, než se z něho vymotaly a ještě musily ke své záchraně vytvořit dýmovou clónu, jinak byl by ztratil snad několik lodí čelní eskádry a při nejmenším „Königa“. Také situace Hipperových bitevních křížáků byla v tu chvíli již na hranici zoufalství.

Tato taktika Scheerova ukazuje jasně, že večer 31. V. 1916 nehodlal probíjovat rozhodnou bitvu. Jeho cíl od 6 h. 30 min. večer byl, dostat se stůj co stůj z kruhu pekelné palby ven a k Hornskému útesu, kde se cítil bezpečen v blízkosti minových polí. Ježto z bitvy dvakrát unikl s pomocí umělé mlhy, dá se předpokládat, že ani na cestě k Hornu by nebyl vytrval (durchhalten), kdyby se byl setkal s britským bitevním loďstvem. Na štěstí však setkal se při svém ústupu jen s torpedovkami, které snadno odrazil, takže mohl ve svém kursu setrvat. Ze tomu tak jest, patrně z třetího uhnutí Scheerova před nepřítelem, k němuž došlo v 8 hod. 20 min. večer, kdy Hipper se dostal naposled do palby britské bitevní divise a kdy na jeho obrat Scheer reagoval ihned také obratem o 10 kompasových dílců, který znovu jeho loďstvo vzdálil od nepřítele. Za nočních pak bojů ani Scheer, ani Jellicoe netušili, že německé lodi se srážejí s anglickými flotilami jen náhodou, nýbrž soudili, že jejich lodi odrážejí úmyslné nepřátelské útoky. Ovšem Scheer byl tu důslednější než jeho odpůrce: máje ze své centrální radiostanice zprávu o pozici nepřítelově, manévroval tak, aby jeho loďstvo proklouzlo za zadkem britské sestavy a nedostalo se již do boje s bitevními eskádrami. Zůstal si ve svém ústupu důsledný, nehodlaje obnoviti již boje, který považoval za velmi riskantní, od chvíle, kdy se dověděl (7 hod. 30 min. večer), že má proti sobě celé Veliké loďstvo. V tom jednal důsledněji a cílevědoměji než Jellicoe, který se nikdy nemohl odhodlat, nepustit nepřítele z ruky.

Scheer nebyl tedy hrdinou, poněvadž couvl před přesilou, ale svého cíle dosáhl; uchránil Širomořské loďstvo značnějších ztrát; poněvadž tak učinil za nepříznivé situace a osvědčil se mnohem pružnějším manévrantem než jeho odpůrce, sklídil též za to zaslouženou slávu.

V. E.:

Přehled vojenského periodického tisku v Polsku.

Intenzivnější činnost na poli vojensko-vědecké práce projevila se teprve v roce 1921 po ukončení války se sovětským Ruskem.

První revuí, vycházející v počátcích organisování polského vojska, byla tak zvaná „Bellona“, vydávaná vojensko-vědeckým ústavem (Woennyj institut naukowe-wydawniczy), která se s počátku zabývala všemi obory vojenské nauky. Uveřejňovala práce ze zkušenosti a poznatků ze světové války (hlavně od důstojníků francouzské mise), podávala zprávy o technických vymoženostech, o věcech výcviku a výchovy atd. Pisateli a spolupracovníky byli především důstojníci-učitelé na vojenských školách, důstojníci od hlavního štábu a od štábů vyšších velitelství.

Postupně, jak byly vydávány oficiální předpisy a řády pro jednotlivé zbraně a služby armády, prožívala „Bellona“ příslušné změny, počínajíc se omezovati čistě na všeobecně vojensko-vědeckou práci — sledování nových problémů a novostí na poli vojenském. Roku 1923 bylo přikročeno k sestavení nového plánu v redakci „Bellony“. Jako vzoru bylo použito výborně redigované revue francouzské „Revue militaire française“. Podle tohoto plánu se Bellona měla především zabývatí všeobecnými zásadami vojenskými s vyloučením článků speciálních, týkajících se jednotlivých zbraní a služeb. Plán obsahoval konkrétní temata, jež byla odeslána příslušným velitelstvím sborů, aby je uveřejnila a vyzvala důstojnický sbor k účasti při jich zpracování.

Detailně plán obsahoval:

všeobecné vojenské problémy	29	temat
práce historicko-vojenské minulé války	14	„
vojenské části polské ve světové válce	5	„
válka polsko-sovětská 1920	13	„
válka světová	25	„

strategie a taktika	29	themat
vojenská geografie	19	"
organisace	18	"
průzkum	9	"
školení a výcvik	11	"
zásobovací věci	6	"
vojenská administrace a vojenský průmysl	17	"
pěchota	14	"
jezdecko	13	"
dělostřelectvo	16	"
letectvo a protiletadlová obrana	11	"
ženijní vojsko	14	"
vojsko technické	12	"
hygiena vojska, zdravotnická služba a psychologie vojska	5	"
vojenské soudnictví	8	"

Pokud se týká článků o zbraních a o službách, měly se práce výhradně vztahovati na všeobecné zásady s přenecháním speciálních otázek té neb oně zbraně (služby) příslušným časopisům (revuím) speciálním. (Przegląd artylerijskij, Przegląd kawalerijski atd.) Každému autoru se vyšlo vstříc tím, že mu byly poskytnuty potřebné prameny a knihy.

Výše uvedený program nebyl však rovněž uskutečněn, a to pro nedostatek spolupracovníků. V roce 1923 bylo na př. zadáno prací celkem od 82 autorů, z toho 24% začátečníků. V r. 1924 — 98 pracovníků, z toho jen 36% těch, kteří uveřejňovali v r. 1923. Počet pracovníků se nezvětšoval, nepoměrně klesal počet starých pracovníků, spisovatelská činnost závisela tedy především na nových pracovnících, nemajících zkušeností, což se nepříznivě odráželo na kvalitě prací.

K obsahovému zlepšení revuí a zároveň k jejímu zabezpečení stálými, autoritativními pracovníky a přispěvateli dochází v r. 1925. V této době přikročuje sama redakce k zadávání prací podle stanoveného programu, opatřuje autorům příslušné pomůcky, získává nové odborné pracovníky mezi odborníky vojenskými a též civilními.

V nynější době vychází Bellona asi v 5000 exemplářích, z toho je kolem 3000 placených, ostatní exempláře jsou zasílány bezplatně různým vojenským knihovnám, čítárnám a p. Každé číslo obsahuje přes 100 stran. Cena čísla 1.75 zl., předplatné na čtvrt roku 4.5 zl. Redaktorem revue je major gšt. Marjan Porwit, sekretářem kpt. František Lipiński, v redakčním výboru zasedají tři generálové brigády, jeden plukovník gšt., tři podplukovníci gšt., dva podplukovníci drí, jeden major, jeden kapitán gšt. a jeden poručík.

V roce 1927 účastnilo se práce činně 21 různých autorů, a to: 2 generálové polského vojska, 1 generál franc. armády a 1 generál bývalé ruské armády; 3 plukovníci (z toho 2 gen. štábu); 2 majori gen. štábu; 10 kapitánů (z toho 5 gen. št.); 1 poručík a 1 civ. osoba.

Revue je rozdělena na tyto části:

1. Hlavní část — vlastní práce voj. autorů ze všech oborů vojenské vědy.
2. Aktuality — aktuální problémy polského vojska.
3. Přehled zbraní a služeb a současných voj. problémů ciziny.
4. Měsíční přehled polských politických událostí, dotýkajících se vojenství (vnitřní politika a zahraniční politika).
5. Přehled článků domácího periodického tisku vojenského.
6. Recenze z nejnovějších domácích i cizích vojenských děl.

Jako dodatek je přiložen ke každému výtisku „Bellony“ „Komunikát bibliografický“, vydávaný ústřední voj. knihovnou, podávající výpočet nejnovějších děl domácích i cizích z oboru vojenství s uvedením jména autora, vydavatelstva, místa vydání, počtu stran a p.

V celkovém ocenění „Bellony“ možno říci, že od počáteční značné rozptýlenosti, neustálených úkolů a ne vždy úplné samostatnosti uveřejňovaných prací prošla rychlým vývojem v příznivém smyslu a stala se všestranně vojenskou revui, umožňující další pokrok na poli voj. vědecké práce a studia a seznamující dostatečně velitelský sbor polské armády s novotami a novými problémy v oboru vojenském.

„Przegląd piechoty“:

Počal vycházeti letošního roku jako měsíčník odboru pěchoty min. vojenství za účasti Vojen. vědeckého ústavu a sekce pěchoty u Vojen. vědecké společnosti. První číslo vyšlo v únoru. Započetím vydávání orgánu pěchoty bylo umožněno dáti i definitivní ráz „Belloně“ tím, že všechny otázky speciální, týkající se pěchoty, byly z ní vyloučeny a Bellona pak mohla se vrátiti k svému původnímu úkolu, t. j. k studiu a sledování problémů všeobecně vojenských.

Založením vlastního orgánu pěchoty dostává se konečně i tato nejdůležitější zbraní vlastní revue, umožňující rozšířiti vědeckou činnost ve věcech pěchoty a shrnouti a přehledně upravit čtené individuální práce a zkušenosti — výsledek to mnohaletého studia a badání — roztroušené v různých vojenských institucích, revuích a časopisech.

PP., jak se praví v svolání redakce, má poskytnouti populárně psanou literaturu pro důstojníky pěchoty všech hodností se zvláštním zřetelem na potřebu důstojníků mladších. Na jeho stranách má býti publikován každý hlas a sebe menší studie, jestliže přinášejí nové a originální myšlenky interesující pěchotu.

Detailně má PP. uveřejňovati materiál, dotýkající se:

vzbuzení a zvýšení morálky a bojového ducha pěchoty a především jejího důstojnického a poddůstojnického sboru,

boje pěchoty,

součinnosti pěchoty s jinými zbraněmi.

činnosti služby zásobovací v jednotkách pěchoty ve válce,

organisace pěchoty a všech jejích zbraní speciálních.

výcviku pěchoty,

služebních předpisů a řádů pěchoty,

střeleckého výcviku,

výzbroje pěchoty.

věcí polního opevňování, zastírání, letecké protiplynové obrany, dále spojení v rámci pěchoty,

tělovýchovy a sportů,

studií historických, dotýkajících se pěchoty za světové války a za polské války 1918—1920,

metod a programů jednotlivých období výcviku pěchoty,

administrace a hospodářství u útvarů pěchoty.

služby vnitřní,

věcí pěchoty cizích armád.

Na konci každého sešitu jsou pak uveřejňovány recenze z cizí voj. literatury pěchoty a bibliografie pěchoty.

Revue je rozdělena na tři části:

1. Hlavní — práce z oboru pěchoty.

2. T. zv. „Sprawozdania“ — recenze cizích a domácích děl pěchoty.

3. Bibliografie polských periodických časopisů.

O kvalitě, účasti spolupracovníků, jakož i zájmu, jemuž se časopis těší — vzhledem ke krátké době vydávání revue — nemožno se dosud vysloviti. Redaktorem je kpt. gšt. Mieczysław Pęczkowski, sekretářem dipl. poručík Wacław Berka. V redakčním výboru zasedá: brig. gen. Stefan Dąb-Biernacki, dále 3 plu-

kovníci (z toho 2 gen. štábu), 10 podplukovníků (z toho 8 gen. štábu), 4 majori (z toho 2 gen. štábu), 3 kapitáni (z toho 1 gen. štábu).

Roční předplatné — 18 zł., čtvrtletně 4.50 zł., cena jednotlivého čísla 1.75 zł.

„Przegląd Wojskowy“:

Obsahuje přehled cizího vojenského periodického tisku a současně překlady a recenze významnějších děl. Vychází jednou za čtvrt roku a je vydáván Vojensko-vědeckým ústavem za účasti 2. odděl. gen. štábu a Voj. věd. společnosti. Revue má přes 200 stran. Redaktorem revue je plk. gšt. Rowecki, sekretářem ppor. v zál. Biernacki. V redakčním výboru zasedá 1 plukovník, 4 pplk. (z toho 3 gšt.), 3 majori gen. štábu. Půlroční předplatné 4 zł. 60 gr., cena 1 sešitu 2 zł. 60 gr., pro předplatitele „Bellony“ 2.30 zł.

Revue se skládá:

1. z hlavní části, obsahující překlady a recenze nejnovějších a nejdůležitějších děl cizí vojenské literatury,

2. z bibliografie, podávající stručně obsahy asi 40 různých periodických vojenských revui cizích, a to:

francouzské: Revue militaire française; La revue d'infanterie; Revue de cavalerie; Revue d'artillerie; Revue du génie militaire; L'aéronautique; Revue de l'aéronautique militaire;

německé: Militär Wochenblatt; Wissen und Wehr; Artilleristische Monatshefte; Die schwere Artillerie; Die leichte Artillerie; Heerestechnik; Artilleristische Rundschau;

ruské: Voyna i Revolucija; Vojennyj věstnik; Vystriel; Voyna i technika; Věstnik vozdušnogo flota;

anglické: The journal of the royal artillery; The royal engineers journal; The cavalry journal; The journal of the royal united service institution;

americké: The infantry journal; The military engineers; The cavalry journal; The field artillery journal; The coast artillery journal;

italské: La cooperazione delle armi; Rivista di artiglieria e genio; Alere Flammam; Rivista militare italiana; Esercito e Nazione;

belgické: Bulletin belge des sciences militaires;

švýcarské: Allgemeine schweizerische Militärzeitung; Revue militaire Suisse; Schweizerische Monatschrift für Offiziere aller Waffen;

rumunské: România militara; Revista infanteriei;

rakouské: Militärwissenschaftliche und technische Mitteilungen;

španělské: Memorial de Infanteria; Memorial de Caballeria;

československé: Vojenské rozhledy; Vojensko-technické zprávy;

jihoslovanské: Ratnik, Vojni vesnik; Pešadiški Glasnik;

maďarské: Magyar Katonai Közlöny; Hadtörténelmi Közlemények;

bulharské: Vojenen Zurnal,

3. z části Různosti (Wiadomości różne), obsahující různé zprávy o cizích armádách.

V celku možno o Przeglądu říci, že podává plně přehled vojenské činnosti vědecké v cizích státech, seznamuje důstojníky polské armády dostatečně s touto činností a dává dobrý podnět důstojnictvu k vlastní činnosti na poli vojensko-vědeckém.

„Przegląd kawalerijski“:

Vychází jednou měsíčně. Vydáván je jezd. odborem min. vojenství za součinnosti sekce jezdeckva u Voj. věd. společnosti. Časopis je věnován nejnovějším problémům a úkolům jezdeckva. Má býti revui, kde by se projevovaly názory a hlasy důstojníků jezdeckva i jiných vzhledem k různým názorům, které po světové válce o otázce jezdeckva jsou vyslovovány. „Przegląd kawalerijski“ má

v polské organisaci armády mimořádný význam, poněvadž na jezdectvo a na jeho použití je kladena obzvláštní váha (terén a vůbec charakter event. bojů, hlavně ve vých. Polsku).

Redaktorem revue je mjr gšt. Biernacki, v redakčním výboru s předsedou brig. generálem zasedají 3 plukovníci, 2 pplk. gšt., 3 majori gšt. Cena výtisku 2 zl.

Revue se skládá z těchto částí:

1. z části hlavní — práce z oboru jezdectva,
2. z kroniky jezdectva cizích států,
3. z výňatků z vojenské periodické literatury jezdecké cizích států.

S odborného hlediska je revue velice pečlivě vedena a vyhovuje plně úkolu informovati důstojnictvo, především důstojnictvo jezdectva, o všech novotách této zbraně. Revue má kolem 100 stran.

„Przegląd artyleryjski“:

Vychází měsíčně a je věnován otázkám dělostřelectva, námořnictva, zbrojnictva a válečného průmyslu.

Redaktorem je pplk. inž. Jakowski.

V redakčním výboru zasedají:

- a) zástupci dělostřelectva (mjr. gšt. Korewo, mjr. gšt. Onacewicz a kpt. Zdanowski),
- b) zástupci zbrojního odboru (pplk. ing. Vorbrodt, * kpt. Krajewski a kpt. ing. Czaplicki),
- c) zástupce voj. námořnictva (kpt. mar. Laskowski),
- d) zástupce voj. průmyslu (kpt. v zál. inž. Moždžeński).

Představitelé dělostřelectva mají na starosti věci odborně dělostřelecké (taktické), představitelé zbroj. odboru věci technicko-dělostřelecké, zbrojní a vojenského průmyslu, představitelé voj. námořnictva věci námořního dělostřelectva a výzbroje námořnictva.

Časopis má kolem 100 stran a je vydáván děl. odborem min. vojenství. Cena jednoho výtisku 2 zl. Revue se skládá:

1. z hlavní části — vlastní práce, týkající se aktuálních problémů dělostřeleckých, dále jsou to

2. recenze z děl. publikací cizích a

3. dělostřelecká bibliografie cizí.

Detailně se jednotlivé práce revue týkají:

organisace a výcviku dělostřelectva,

dělostřelecké taktiky,

prací z balistiky a matematiky,

otázek plynového boje, materiálu a plynové obrany.

otázek vojenského průmyslu,

dělostřeleckého názvosloví,

různých drobnějších prací.

Činně v PA. je zastoupeno málo pracovníků (v r. 1926 asi 18 různých autorů) a z nich největší počet prací má pplk. franc. misse André. Podle hodnoty byla v r. 1926 tato účast: 1 generál brigády, 2 plukovníci, 3 podplukovníci, 5 majorů, 3 kapitáni, 1 poručík a 1 komandor podporučík.

Obsahově není ještě revue na žádoucí výši.

„Przegląd wojskowo-techniczny“:

Je měsíčník, vydávaný technickým odborem min. vojenství, za účasti technické sekce u Voj. věd. společnosti.

Tvoří vlastní tři díly (tři sešity):

zákopnictva a opevňování,

spojení a spojovací služby,
pancéřových zbraní.

Tyto díly možno buď odbírat všechny jako celek nebo každý zvlášť. Roční předplatné na všechny tři díly 30 zł., na jeden díl 16 zł. Nyní vychází tato revue asi v 2500 exemplářích.

Redaktorem je plukovník Skoryna, v redakčním výboru zasedají: 3 plukovníci (z nich 1 plk. inž.), 3 podplukovníci (z nich 1 pplk. inž.) a 4 kapitáni.

Každý oddíl (sešit) „Przeglądu w.-t.“ má tento obsah:

hlavní část — práce z oboru vojensko-technického,
volné pojednání, úvahy, návrhy,
aktuality — aktuální voj.-technické problémy doma i v cizině,
přehled knih a časopisů (stručné výňatky z voj.-technické knižní a časopisecké literatury),
bibliografie a seznam technické literatury.

Nákladem „PWT.“ začala v tomto roce vycházeti „Biblioteka Wojskowo-Techniczna“ jakožto dodatkový seznam PWT. cizí voj.-technické literatury. Čtvrtletní předplatné 1 zł. 80 gr.

Revue „PWT.“ byla od počátku svého vycházení podrobena několika změnám, jak co do meritorního rozdělení, tak i co do vnější formy. Nynější rozdělení jejího obsahu na tři části odpovídající třem různým technickým zbraním, jakož i vnější výprava ukazují na postupný vývoj revue, která nyní může býti dobře postavena v čelo ostatních odborných revui polských.

„Lot Polski“:

Lot Polski je měsíčník polské Ligy letecké obrany (Liga Obrony Powietrznej Państwa). Revue se věnuje značně též otázkám vojenského letectva. Vychází jednou měsíčně ve větším formátu. V redakčním výboru jsou zastoupeni představitelé vojska, a to: plk. gšt. Abzoltowski (rediguje vojenskou část), dále pplk. ing. Plodowski (technická část) a mjr. gšt. Steblowski.

Časopis se v hlavní části zabývá nejnovějšími a aktuálními věcmi letectva a především vojenského letectva, v druhé své části, v tak zvané mezinárodní kronice, podává stav otázky letecké a vojenského letectva v jednotlivých cizích státech. Časopis má asi 20 stran. Časopis se obsahově slibně vyvíjí, a to rovnoměrně s vývojem polského letectva.

„Przegląd Lotniczy“:

1. listopadu má vyjít za řízení „Letecké sekce“ Voj.-vědecké společnosti a za podpory leteckého odboru min.ojenství vlastní vojenský letecký orgán-měsíčník „Przegląd lotniczy“.

Jak vytčeno v předběžném prospektu, má „PL.“ názorně a postupně a co možná na příkladech uveřejňovati studia a podávati ukázky letecké taktiky a letecké techniky. „PL.“ má se státi střediskem leteckých odborníků, v kterém by navzájem byly vyměňovány názory, bylo umožněno všestranné a důkladné badání a studium letectva a kde by bylo možno stanovit nové příští cesty budování polského letectva.

Konečně v zprávách „PL.“ mohou býti svobodně pronášeny názory nejširších kruhů vojenských, které si chtějí oznámiti své zkušenosti a poznatky ze světové války nebo teoretické znalosti získané studiem toho neb onoho odvětví letectva. Získáním spolupráce důstojnictva jiných zbraní má se usnadnit stálý kontakt letecké nauky s druhými odvětvími vojenské vědy, nezbytná to podmínka pro zdárný vývoj voj. letectva.

V povšechném obryse bude v orgánu „Przegląd Lotniczy“ uveřejňován materiál, týkající se:

historie letectva,
součinnosti letectva s jinými zbraněmi,
organisace letectva s hlediska budoucího jeho použití,
leteckého výcviku za součinnosti s vojskem pozemním, hlavně s jezdeckem,
ukázek použití letectva v minulých válkách,
otázek let. výzbroje, spojení, radiotelegrafie, aerofotografie,
civilního letectva (letecký výcvik mládeže, letectvo dopravní, jeho využití
pro účely vojenské),
protiletadlové obrany ve všech směrech,
aerostatiky (zásady použití, organisace, výcvik atd),
letecké psychotechniky a
leteckého práva.

Na konec bude časopis podávat přehled vývoje letectva cizích států, recenze
z letecké literatury a leteckou bibliografii.

Redaktorem časopisu je pplk. gšt. Kuźmiński, zástupce mjr. gšt. Romeyko,
sekretářem kapitán poz. Cybulski. V redakčním výboru zasedají 2 plukovníci,
5 podplukovníků, 5 majorů a 1 kapitán. Roční předplatné 24 zł., cena jednoho
výtisku 2.50 zł.

„Lekarz wojskowy“:

Je vydáván jako měsíčník zdrav. odboru min. vojenství v administraci „Voj.-
zdrav. ústavu“. Zabývá se v hlavní části vojensko-lékařskými otázkami, v druhé
části podává recenze významných prací cizích, v třetí části je cizí bibliografie.

„Wiadomości służby geograficznej“:

Vycházejí čtvrtletně za řízení Voj. zeměp. ústavu.

„Przegląd Intendancki“:

Vychází čtvrtletně. Vydává jej intendanční odbor min. vojenství za účasti
„Klubu důstojníků intendančního sboru“.

„Wiadomości weterynaryjne“:

Je vlastně civilní časopis, který se však věnuje zčásti též voj. veterinářské
službě a jehož redigování se částečně účastní i vojsko.

Casopis periodický pro vojína — „Żołnierz polski“:

Úkol časopisu:

vštípití vojínům smysl vojenské povinnosti,
vzbudit mezi občanstvem lásku k vojenské službě a zájem o vojenské věci.

Časopis uveřejňuje populárně psané články, týkající se vojenství, obrany
státu a voj. přípravy státu, učí vojína poznávat vlastní stát, seznamuje vojína
s průmyslem a s přírodním bohatstvím Polska, seznamuje vojína se slavnou
polskou minulostí, uveřejňuje též zábavné články ze života vojenského ve formě
novelisticke, doprovázené reprodukcemi fotografií a kreseb a p. Každý sešit má
10–12 článků a až 20 stran. Je vydáván Vojensko-vědeckým ústavem v počtu
výtisků asi 30.000, z toho zdarma je rozdáno knihovnám, čítárnám vojenským
přes 10.000 exemplářů. Jinak cena výtisku 25 gr. Časopis je hodně čten a své
poslání — propagaci vojenství mezi vojíny a obyvatelstvem — splňuje.

Vojenské noviny „Polska Zbrojna“:

Je občanský deník, věnovaný věcem obrany státu. V své hlavní části uve-
řejňuje aktuální věci politiky domácí i zahraniční, v druhé části se věnuje
otázkám vojenským běžného rázu. Má rubriky: poddůstojníků; branné přípravy;
sportu a tělovýchovy; kroniku vojenských těles; cizích armád; vojenských infor-
mací atd. Časopis píše v intencích Pilsudského. Cena listu 30 grošů i s poštovním.

Celková charakteristika periodického polského tisku.

Vliv ciziny, zejména Francie a Německa, který se odráží na počátcích existence polské armády na jejich voj. doktrínách a voj. předpisech — možno pozorovati i na počáteční periodické literatuře vojensko-polské. Příkladem uvedena buď první revue všeobecně-vojenského rázu „Bellona“, již vzorem byla francouzská „Revue militaire française“. Kvalitativně první časopisy ovšem nedosahovaly výše svých vzorů a též jejich úkoly, směr, rozsah nebyly plně stabilisovány. Postupně však, tak, jak se osamostatňovala polská vojenská doktrína a přizpůsobovala se svým vlastním podmínkám geografickým, politickým a p., možno pozorovati i vývoj ve vojenském tisku. „Bellona“ se stabilisuje, jednotlivé hlavní zbraně počínají mít svůj vlastní orgán, nejprve jezdeckto, pak dělostřelectvo, technické zbraně a konečně letos pěchota a letectvo.

Současně se kvalitativně stává jmenovaný tisk hodnotnější, počet spolupracovníků roste a podle slov polského majora gen. štábu Porwita*) — výsledek srovnání polského voj. tisku periodického s tiskem zahraničním mluví v polský prospěch.

Velkou zásluhu o rozvoj vojenského vědeckého studia a badání a tedy i voj. písemnictví má Vojensko-vědecký ústav (Wojskowy Instytut Naukowy)**), podřízený hlavnímu štábu, dále vojensko-vědecká společnost (Towarzystwo wiedzy wojskowej) s jednotlivými sekcemi zbraní, které seskupují značné množství důstojníků a pracovníků a koordinují jejich práci.**)

WIN. vedle vlastní činnosti vědecké umožňuje svým členům studium vojenské literatury cizí a usnadňuje jim vstup do vědecké činnosti. Pro začátečníky na příklad vydal „Návod pro začátečníky a pracovníky WIN. (Wskazówki dla autorów pragnących współpracować w WIN.).

Nemalou podporou vědeckého studia a písemnictví je bohatá ústřední knihovna min. vojensství [Centralna biblioteka wojskowa***), dále příruční knihovny u odborů min. voj. a hlavního štábu a knihovny u velitelství sborových obvodů, kde vědecký pracovník může dostat potřebné prameny pro svou práci. Ústřední knihovna vydává kromě toho „Komunikát bibliografický“, který informuje o všech voj. knihách a časopisech Polska a ciziny (vychází jako dodatek u „Bellony“).

K desíletí existence polské armády můžeme tedy konstatovati, že dochází k ujednacení, usměrnění a osamostatnění jejího periodického tisku. Nutno přiznati dosavadní jeho vzestupný vývoj, tím spíše, že počátky promyšlené práce ve vojenském písemnictví náležejí teprve do doby po válce se Sovětským Ruskem, tedy do r. 1921, a že bylo nutno překonávati i jiné překážky: finanční obtíže, nedostatek jednotné voj. doktríny, kterou po počátečním tápání mezi třemi voj. směry — francouzským, německým a ruským — bylo nutno tvořiti a přizpůsobovati speciálním podmínkám polským, což mělo i nemalý vliv na stav voj. tisku. A dá se očekávati, že s ustálením organizace armády a zejména po sjednocení výchovy velitelského sboru a za existujícího promyšleného řízení voj. vědecké práce, která je přímo v rukou polského generálního inspektorátu, hlavního štábu a orgánů jim přímo podřízených, bude získáno dostatečné množství dobrých pracovníků vědeckých — nevyhnutelná to podmínka pro každou dobrou organizaci naučné práce, jejímž vnějším projevem má býti hodnotná knižní literatura a tisk.

*) V jeho článku uveřejněném v letošním březnovém čísle „Bellony“ „Úvahy o vědecké práci v polském vojsku.“

**) Statistika, sestavená v poslední době WIN., uvádí 614 voj. vědeckých autorů vůbec (autorů prací knižních a větších článků časopiseckých). Z toho čísla je však pouze jen část „stálých pracovníků“. Podle hodnoty jest: 64 generálů, 66 plukovníků, 95 majorů, 94 kapitánů, 56 poručíků a 8 podporučíků (z nich 123 důst. gen. štábu). Ostatní jsou civilní a zahraniční pracovníci (165).

***) Viz též „Voj. rozhledy“, ročník IX., čís. 6.

Vojenská organisace některých států jihoamerických.

Mexiko. Vojsko je doplňováno najímáním dobrovolníků, kteří slouží tři leta činně a sedm let v záloze. Pěchota je organisována v prapory o třech pěších rotách a jedné rotě kulometné. Jezdecký pluk má tři eskadrony. Dělostřelectvo je polní i horské. Pluk má dva oddíly po dvou bateriích. Polní děla mají ráži 75 mm, horská 70 mm. Technická vojska se nyní reorganisují. Letectvo se skládá z oddílů po třech eskadrilách. K doplňování důstojnického sboru jest určeno „Colegio militar y de Marina“. Pro tělovýchovu je zřízena „Škola šermu a tělocviku“. Mapy a plány zhotovuje zvláštní „Sección de geografía y topografía“. Efektivní stálý početní stav armády jest 12.000 důstojníků a 60.000 mužů.

Kolumbie. Podle nového branného zákona z července 1926 bude se její branná moc skládati ze stálého vojska (ejército permanente) a z národní gardy (guardia nacional). Vojsko bude rozděleno na aktivní a zálohu. Tvoří jej občané od 21. do 30. roku věku, kdežto národní gardu od 31. do 40. roku.

Divise má tři pluky pěchoty, jednu jezdeckou eskadronu, jeden děl. oddíl, dva prapory technické, jednu zdravotnickou rotu. Celkem bude postaveno: pět divísí pěchoty, jedna jezdecká brigáda (dva jezdecké pluky), jeden radiotelegrafní prapor, dva železniční prapory. Až bude reorganisace hotova, bude mít armáda celkem 15 pluků pěchoty, 2 pluky a 5 samostatných eskadron jezdeckta, 5 dělostřeleckých oddílů, 13 technických praporů, 5 zdravotnických rot.

Argentina. Složení vojska: 20 pluků pěchoty, 5 pluků polního dělostřelectva, 1 pluk polních houfnic, 1 pluk 13cm kanonů, 2 oddíly horského dělostřelectva, 2 oddíly „jízdního“ dělostřelectva, 10 jezdeckých pluků, 1 pluk „jízdních granátníků“ (regimiento de granaderos a caballo), 1 pluk četníků, 1 železniční prapor, 5 ženijních praporů, 1 topografická rota, 1 rota „trestní“ (disciplinaria), 1 cyklistická rota. — Tyto jednoty tvoří dohromady pět divísí. — Vojenské školy a kursy jsou tyto:

„Colegio militar“, kde se vychovávají důstojníci pro všechny zbraně. „Escuela superior de guerra“ pro výchovu důstojníků generálního štábu. „Escuela de suboficiales“ pro výchovu rotmistrů. „Escuela de Tiro“ = armádní střelecká škola. „Escuela militar de Aviación“ = letecká škola. „Escuela de Caballería“, škola pro zdokonalení jezdeckého výcviku a konečně „Escuela de radiotelegrafía“.

*

Velké manévry byly letos konány v prostoru Tunuyánu a města Mendoza. V argentinských vrstvách byla jim přičítána velká důležitost vzhledem k nácviku soustředění vyšších jednotek a k pokusné mobilisaci.

Zúčastnily se jich všechny armádní jednotky s celkovým početním stavem 30.000 mužů, doplněným 8000 záložníků, kteří zůstali v činné službě dva měsíce.

Po prvé byl pečen chléb v poli.

Na jihoamerické poměry jsou to manévry neobyčejně veliké. Argentinská armáda je po armádě chilské nejlepší armádou ze států latinské Ameriky.

Venezuela. V míru všichni schopní státní příslušníci, kteří dovrší 21. rok věku, slouží presenčně dvě leta. Důstojnický sbor se vychovává v „Escuela militar“. Studium je čtyřleté. Po ukončení třetího roku jsou absolventi jmenováni podporučíky (alféreces), po absolvování čtvrtého ročníku poručíky. Hodnosti ve venezuelské armádě jsou: alferez = podporučík, subteniente = poručík, teniente = nadporučík, capitán, teniente coronel = podplukovník, coronel, general de brigada, general de división, general en jefe. Hodnost majora nemají.

Efektivní presenční početní stav vojska v míru je 530 důstojníků, 8000 mužů.

Organisace. Smíšené brigády. Kulometné rotý mají po devíti těžkých kulometech „Hotchkiss“. Tato organisace kulometných rot je pozoruhodná. Patrně má četa tři kulometry. Pěchota má německé pušky vz. 1908, ráže 7 mm. Dělostřelectvo se dělí na 1. „ligera“ (lehké), ráže 47 mm, vz. S. Chamond, jest určeno k přímému doprovodu pěchoty. — 2. „de campana“ (polní), 70 a 75 mm. — 3. „pesada“ (těžké), určené pro pevnosti a pobřeží. (Podle Memorial de Inf. roč. XVI [1927].)

RŮZNÉ ZPRÁVY

Kroniku světové války 1914—1919 se zvláštním zřetelem k desátému výročí naší samostatnosti vydává F. P. Vožický. Kronika opatřena je četnými ilustracemi, mapami, a opírá se i o nové zajištěné zprávy, takže jest to dokumentární pramen a cenná památka pro každého Čecha i Slovaka. Zde nalezneme čtenář v chronologickém seřazení zaznamenány všechny události na bojištích od vzniku války, veškeré slavné činy našich legií v Itálii ve Francii a zvláště nejobšírnější vyličení slavné anabase v Rusku. Podrobné vypsání našeho osvobození, i kdo všechno se se o ně zasloužili, zvláště se zřetelem k zásluhám našeho vojska, což bylo úplně pochopeno a oceněno také směrnatnými našimi kruhy. Dílo vyjde asi v 5 svazcích po 9 Kč a lze se o ně přihlásit u autora F. P. Vožického v Praze XII.-623. Dílo zaslouhuje si co největšího rozšíření v československém vojsku.

Italsko-český a česko-italský slovníček s označením přízvuku a výslovnosti vydalo právě Zemědělské knihkupectví A. Neubert v Praze. (Výtisk za 9 Kč.) Je to knížka vskutku pro praktickou potřebu, neboť obsahuje všechna pro denní a praktický rozhovor nevyhnutelná slova. Turistům a výletníkům, také i obchodním cestujícím bude tento slovníček vitanou pomůckou, neboť jím bez dlouhého studování italštiny pomůže správně a srozumitelně italštiny se vyjádřit. Příručku tuto koupiti lze i u všech knihkupců.

Paměti generála J. Červinky. Trp, kozáče, budeš atamanem. Bývalý ruský generál Jaroslav Červinka jest jednou z oněch markantních postav, které mohla zroditi jen jará a silná doba našeho obrození a ji provázející nadšený kult české minulosti a všeslovanských ideí. Jeho otec, JUDr. V. Červinka, byl z těch, kteří kladli již tehdy svojí politickou a kulturní práci nejpevnější základ pro naše národní osvobození. Dítě, které rostlo v tomto prostředí, nemohlo

než státi se naplňovatelem a bojovníkem za myšlenky, na něž rodinná tradice byla tak bohata.

Rok 1848, kdy jako nemluvně je přenášen matkou přes barikády, a celá atmosféra tohoto bouřlivého roku jistě se vtiskla nesmazatelně ve vnitřní představivost dítěte a vyvrcholila snad v romantické ale krásné přísaze, „že chce po celý život sloužiti se zbraní v ruce svému národu“. Celý jeho život je pak vskutku plněním tohoto slibu.

Rok 1866 je svědkem statečnosti a válečného křtu mladého dobrovolníka ve válce Rakouska s Pruskem, stává se důstojníkem a po 12leté činné službě stěhuje se na Rus a je později přijat za ruskoturecké války v roce 1877—1878 do ruské armády, v níž dosahuje generálské hodnosti a tuto pak r. 1909 opouští.

Rok 1914 zastihuje jej již ve stáří 66 let, přes to však stále připraveného sloužiti své vlasti. Vstupuje znova do činné služby a vystupuje jako rozhodný stoupenec myšlenky utvoření čsl. armády v souboru armády ruské. Tato práce přes spousty překážek nakonec je korunována zdarem. V r. 1917 je Červinka jmenován inspektorem čsl. záložních vojsk na Rusi.

Po 40letém pobytu v Rusku vrací se do vlasti, kde se stává inspektorem remontování čsl. armády, je povýšen na generála IV. hodnostní třídy a v r. 1923 přeložen do výslužby.

Ani zdaleka nelze při sebe větší stručnosti vyličit pestrou a nabádavou historii Červinkova života, chronologický výčet hlavních mezníků nestačí zachytiti poutavost těchto pamětí. Musí být čteny! Čestné místo v historii národa je generálu Červinkovi bezpečně uchováno.

Rusko. Velké manévry rudé armády konaly se letošního roku v okolí Kyjeva. Manévry se zúčastnila většina členů revolučního válečného sovětu s ministrem války Vorošilovem v čele. V nejbližší blízkosti Kyjeva prováděna cvičení a pokusy s nejmodernějšími válečnými výstroji, jako s tanky, letadly, plyn-